

**A KÜLÖNBÖZŐ KÖRNYEZETGAZDAGÍTÓ
ELEMÉK PREFERENCIÁJÁNAK VIZSGÁLATA
ELTÉRŐ BAROMFI GENOTÍPUSOK ESETÉBEN**

Dóbe Luca

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Állattenyésztési Tudományok Intézet

Lótenyésztő, lovassport-szervező Agrármérnök szak, Bsc

**A különböző környezetgazdagító elemek preferenciájának vizsgálata eltérő
baromfi genotípusok esetében**

1. Belső konzulens: Dr. Farkas Tamás Péter,
egyetemi adjunktus

Belső konzulens

intézete/tanszéke: Állattenyésztési Tudományok
Intézet, Precíziós
Állattenyésztési és
Állattenyésztési Biotechnika
Tanszék

2. Belső konzulens: Dr. Szász Sándor,
egyetemi docens

Készítette: **Dóbé Luca**

Kaposvár

2024

Összefoglalás

Az Európai Unióban az elmúlt tíz évben bevezetett állatjóléti előírásoknak köszönhetően a baromfitartó telepeken virágkorukat élik a különböző környezetgazdagítási eljárások, mindemellett ugrásszerűen megnőtt a világ lakosságának aggodalma az állatok jóléte iránt. A baromfik bizonyítottan gazdaságosabban termelnek a régimódi ketreces tartásban, azonban ez állatjóléti szempontból nem a legkívánatosabb tartási mód. A jogszabályi szigorítások hatalmas kihívás elé állítják a baromfitartó telepeket.

Megfigyeléseim során tehát célul tűztem ki, hogy megvizsgáljam a különböző genotípusú baromfi fajok környezetgazdagító elem használatát, hozzásegítve ezzel a gyakorlati szakembereket az alternatív termelés gazdaságossá tételéhez.

Szakedzővel kapcsolatban megfigyeléseimet a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campusán végeztem öt különböző baromfifajjal, összesen 25 genotípussal (N = 174): **Tojóhibrid tyúk genotípusok** (17-21 élethetese): 1. TETRA SUPER HARCO szülőpár (n = 14 db) 2 kakas, 12 tyúk; 2. TETRA-L SUPERB szülőpár (n = 13 db); 3. TETRA-SL LL szülőpár (n = 14 db); 4. TETRA-SL LL végtermék (n = 15 db) 15 tyúk, **Hústípusú tyúk genotípusok**: 1. TETRA-HB COLOR szülőpár (17. élethét) (n = 17 db); 2. ROSS 308 szülőpár (19. élethét) (n = 15 db); 3. ROSS 308 végtermék (5. élethét) (n = 11 db) **Őshonos kettőshasznú tyúk genotípusok** (19 élethetese): 1. Kendermagos magyar tyúk (n = 3 db), 2. Fehér magyar tyúk (n = 3 db); 3. Sárga magyar tyúk (n = 3 db); 4. Fogolyszínű magyar tyúk (19. élethét) (n = 3 db); 5. Kendermagos erdélyi kopasznyakú tyúk; 6. Fekete és fehér erdélyi kopasznyakú tyúk (n = 8 db); **Pulyka őshonos genotípusok**: 1. Bronzpulyka (n = 3 db); 2. Rézpulyka (n = 3 db);

Gyöngytyúk: 1. Magyar parlagi gyöngytyúk (1 éves) (n = 6 db); **Kacsa genotípusok**: 1. STIMUL-MG AS (mulard) szülőpár (28. élethét) (n = 4 db); 2. Fehér magyar kacska (2 éves) (n = 4 db); 3. Tarka (vadas színű) magyar kacska (2 éves) (n = 4 db); 4. ST5 LOURD szülőpár (65. élethét) (n = 4 db) **Lúd genotípusok**: 1. Szürke lúd SI 14 szülőpár (1 éves) (n = 4 db), 2. Magyar lúd (18. élethét) (n = 4 db); 3. INTEGRÁL-MB 09 tenyészlúd (5,5 év) (n = 4 db); 4. Dunai lúd magyar egyes (9. élethét) (n = 6 db); 5. Fehér liba SI 4 szülőpár (1 éves) (n = 4 db) Az állományt 5 nap adaptációs időszakot követően kezdtem el megfigyelni, a vizsgálat egy héten keresztül zajlott, amelynek első napján kerültek behelyezésre a különböző környezetgazdagító elemek. Az állatok 4 m² (2 x 2 m) alapterületű fülkékben kerültek elhelyezésre, puhafa forgáccsal voltak almolva 10 cm vastagságban. A kaparótérben volt

elhelyezve egy függesztett kézi feltöltésű önetető és melyből az állatok *ad libitum* fogyaszthattak, ivóvizet pedig a szintén kézi feltöltésű nyíltvíztükrű önitatóból biztosítottunk számukra. A vizsgálati térben 15-18°C-os hőmérséklet uralkodott. A madarak napi 16 órás LED (Dilaco Lighting Agro Star LED Spot) megvilágítást kaptak 30 LUX fényerősséggel, 2700 Kelvin színhőmérséklettel. Az ingergazdagító elemek kiválasztásánál törekedtünk a könnyű beszerezhetőségre és a gazdaságosságra ezért az öt környezetgazdagító elem a következő volt:

1. **Sütőtök** (Kanadai sütőtök, 'Orange' fajta)
2. **Piros 'Jonathan' fajtájú alma** (4 db fél alma egymás fölé felfűzve, savanykás ízű)
3. **Csőves kukorica**
4. **Zöld 'Mutsu' fajtájú alma** (4 db fél alma egymás fölé felfűzve, édes ízű)
5. **Vegyes réti széna**

Az öt különböző környezetgazdagító elemet átlósan függesztettük fel a fülkébe, melyek mindegyike az állatok hátmagasságáig ért. Az ingergazdagító elemek súlyát (gramm) naponta ugyanabban az időben visszamérem, a kapott értékeket Excell táblában rögzítettem.

A vizsgálati eredményeim alapján megállapítottam, hogy a kétféle behelyezett alma közül nagyobb mértékű almafogyasztást tapasztaltam a piros almák tekintetében a tojóhibrid fülkékben, hiszen a TETRA SUPER HARCO kivételével az összes genotípus nagyobb mértékben fogyasztotta a piros almát, mint a zöldet, mely különbség a TETRA-SL LL végtermék esetében kétszeres, a TETRA-L SUPERB esetében pedig több mint tízszeres volt. A széna fogyasztása a ugyancsak a tojóhibridek esetében az első napon szinte ugrásszerű volt, még a kukoricából alig történt mérhető fogyás a vizsgálati hét során.

Érdekességként figyeltem meg, hogy a TETRA-HB COLOR és a ROSS 308 szülőpár, melyek kifejezetten nagyüzemi csirke előállítására használt genotípusok felülmúlták majdnem az összes tojótyúk genotípus széna használatát. A vizsgálatban megfigyelt víziszárnyasok környezetgazdagító elem fogyasztása értelemszerűen magasabbnak bizonyult, természetesen nem kívánom összehasonlítani őket a tyúkalkatúakkal. Az őshonos baromfi genotípusok legalább olyan mértékben használták az ingergazdagító elemeket, mint nagyüzemi tartásra szánt társaik. A két vizsgált pulyka és a magyar parlagi gyöngytyúk fogyasztása egészen alacsonynak bizonyult. A gyöngytyúk esetében én ezt a fajta kezdetleges házasításával hoznám összefüggésbe, mivel vadabb természetéből adódóan kevesebb

figyelmet fordít az esetlegesen a figyelmét elterelő tényezőkre. Az elvégzett vizsgálatom eredményei alapján megállapítottam, hogy a baromfik környezet gazdagítása mindenképpen befolyásolja és meghatározza azok viselkedését. Véleményem szerint a környezetgazdagítás a tojótyúk genotípusok esetében a legindokoltabb, hiszen ezek az állatok akár másfél évet is eltölthetnek a termelésben, szemben a húshasznú baromfi genotípusokkal, akik mindössze néhány hetet. A környezetgazdagítás megoldást kínálhat a baromfik káros viselkedésére, mint például a kannibalizmus.